

OPONENTNÍ POSUDEK

Práce: Morfinisté a kokainisté v Předlitavsku v letech 1867-1918 (podle mailové zprávy)

Autor oponentního posudku: Jaroslav Šejvl, Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

Přijato: 14. 3. 2020

Zpracováno: 16. 3. 2020

Odesláno: 16. 3. 2020

Předložená práce je v rozsahu 14 stran, včetně použité literatury; formát PDF. Chybí uvedení názvu práce. Úvod je co do rozsahu přiměřený, čtenář se v něm dobře orientuje a je zřejmé, o čem autor(ka) píše. Osobně bych upřednostnil větší strukturovat. Informace o výzkumných metodách jsou velmi strohé a zasloužily by více popsat. Osobně – s ohledem na vlastní zkušenosti – postrádám strukturovaný abstrakt, na který by úvod navazoval. Pro mne by se jednalo o zpřehlednění textu. Ale protože neznám podmínky zadání práce, nevím, zda byla zpracována pouze pro účel studentské vědecké konference nebo byla původně součástí jiného textu, nelze tuto skutečnost autorce/autorovi přidávat k tíži.

Práce obsahuje místy poněkud nemoderní pojetí jazyka, ale to s ohledem na její zaměření nemusí být považováno za nedostatek. Spíše bych doporučil oddělit, kdy se jedná o úmyslné využití staršího původu stavby věty a proč tomu tak je.

K objeviteli alkaloidu morfinu – nejmenoval se Serürner, ale Sertürner. V odborné literatuře je uváděn jako rok objevení 1804. Autorka v citaci č. 13 pod čarou odkazuje na populárně naučnou literaturu. K tomuto bodu bych ještě vyjádřil mírný nesouhlas s využitím spíše spekulativních až „bulvárně pavlačových“ sdělení, že jeho práce nebyla přijata s ohledem na Sertürner „měl šílené teorie.“ Pokud by chtěl autorka popisovat ne/přijetí jeho prací, měly by spíš používat jako zdrojovou literaturu jiné odborné práce. Co se týče objevu injekční stříkačky a jejího využití, tak rovněž odborná literatura pracuje spíše s jinými daty, než je uvedeno v této práci.

V dalším odstavci se autor(ka) věnuje prvním popisům závislosti a možnostem abstinence. I zde bych si dovolil upozornit, že historický vývoj reflektoval i jiné způsoby. Velmi vědecko-populární popis je i léčba závislosti na morfinu za využití kokainu (např. Ernst von Fleischl – Marxow).

Na dalších stranách práce se autor(ka) věnuje spíše prosté citaci již učiněných závěrů dr. Grumlíka a doc. Nožiny. Jedná se zejm. o tři pacienty: baronka, věk 37 let; muž, 33 let, syn rolníka a bývalý student. U pacientů, kteří se léčili, je uveden jejich věk, sociální postavení, zaměstnání, ale to celé bez jakéholi vlastního přínosu či diskuse autora/autorky.

Druhý a čtvrtý odstavec na s. 6 jsou v logickém rozporu. Ve druhém odstavci autorka uvádí, že: „Z tohoto důvodu musely být do budoucna recepty na morfinové injekce a větší dávky kokainu vydávány jen na recepty s natištěným jménem lékaře a udáním obydlí“ a v posledním odstavci uvádí, že: „Lidé si tehdy mohli morfin či jiné návykové látky opatřit volně v lékárnách.“ Tento rozpor asi vyplývá z toho, že v odst. 2 se autor(ka) věnuje době 20. století, ale ve čtvrtém odstavci době do 20. století, tedy asi době 19. století. Autorce/autorovi bych doporučil udržet určitou časovou osu a souslednost, aby byl text více přehledný.

Na s. 7 se opět vrací do roku 1909. Zaměření práce je rozhodně zajímavé, obohacující a přínosné pro každého, kdo se danou problematikou zabývá. Tedy, téma bylo zvoleno vhodně. Bohužel se jako oponent neubráním pocitu, že potenciál práce nebyl využit tak, jak si zasluhoval. Je pochopitelné, že pokud se jedná o historickou průřezovou studii, nemůže být vlastní přínos autora/autorky hlavním těžištěm práce. Domnívám se, že došlo z velké části k rezignaci na přínos vlastních postřehů a myšlenek (zejm. v části věnované léčbě barbituráty). Práce spíše působí dojmem pouhého citačního shrnutí. Rovněž nebyl využit širší citační potenciál, zejm. práce Dr. Šimsy, pátera Konaříka, Dr. Bartha, doc. Foustky a dalších, které mohly toto téma reflektovat i z jiného úhlu pohledu.

Stejně tak od závěru bych očekával větší kritickou diskusi nad léčebným přístupem, legislativou, sociálními otázkami daného období, vědeckým poznáním těchto látek a dalšími aspekty, které téma přineslo.

Drobné jazykové nepřesnosti, stylistické nedostatky, překlapy mírně narušují celou práci. Závěrem ještě považuji za vhodné uvést, že pokud by práce měla být přednesena na studentské konferenci, rozhodně bych ji doporučil zařadit. Autorce bych ale doporučil, aby se nad některými aspekty, které mohou její téma vylepšit, alespoň zamyslela.

Zpracoval:
Jaroslav Šejvl
Praha, 16. března 2020